

*(...) DOŚWIADCZENIE, KTÓREGO NIE MOŻNA
JUŻ Z ŻYCIA WYMAZAĆ – INNY ŚWIAT
Z PERSPEKTYWY AUTORA I CZYTELNIKA*

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

(...) doświadczenie, którego nie można już z życia wymazać – *Inny świat* z perspektywy autora i czytelnika

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa III / 90 minut

Cele:

Uczeń:

- wskazuje cechy literatury faktu;
- odczytuje losy bohaterów w różnych kontekstach;
- interpretuje tekst ikoniczny;
- tworzy wypowiedź argumentacyjną;
- rozwija kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się, obywatelskie, kompetencje w zakresie przedsiębiorczości, w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Metody/techniki/formy pracy:

- rozmowa dydaktyczna;
- opis;
- metoda problemowa;
- praca zespołowa;
- praca grupowa.

Środki dydaktyczne:

- rzutnik multimedialny, ekran, komputer;
- *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego;
- obraz *Na etapie* Jacka Malczewskiego.

Opis przebiegu lekcji:

Część wprowadzająca:

Uczniowie przypominają genezę powstania *Innego świata*, odwołują się do wcześniejszych lekcji, odnoszą się do biografii Herlinga-Grudzińskiego. Wskazują na wpływ traumatycznych przeżyć na pozostawiony w pamięci obraz.

Część właściwa:

Nauczyciel przeprowadza rozmowę na temat warunków panujących w sowieckich łagrach, prosi uczniów o wskazywanie sposobów degradowania więźniów, podanie przykładów degradacji więźniów.

Praca w grupach – uczniowie pracują w trzech zespołach, każda grupa przygotowuje prezentację innego bohatera powieści: Ponomarenki, Pamfiłowa, Gorcewa. Uczniowie określają, kim bohaterowie byli na wolności, dlaczego trafili do łagru i jak potoczyły się ich losy; wnioski zapisują w formie mapy myśli i przedstawiają na forum klasy. Praca całego zespołu – nauczyciel zadaje pytanie: jaką prawdę o sytuacji w zniewolonym świecie przedstawił Herling-Grudziński w swoim utworze. Uczniowie prezentują krótkie, swobodne wypowiedzi.

Nauczyciel wyświetla dzieło Malczewskiego *Na etapie* (<http://cyfrowe.mnw.art.pl/Content/8900/mp1049.jpg>), które zostaje zinterpretowane. Uczniowie przedstawiają propozycje odczytania obrazu w kontekście omawianej problematyki. Zwracają uwagę na zachowanie postaci, warunki, w jakich znajdują się bohaterowie.

Część podsumowująca:

Uczniowie słuchają wypowiedzi Herlinga-Grudzińskiego dotyczących jego doświadczeń obozowych – audycja *To jest doświadczenie, którego nie można już z życia wymazać*. Z G. Herlingiem-Grudzińskim rozmawia K. Tatarowski. Z archiwum RWE – formułują wnioski odnoszące się do tematu. Uzasadniają, dlaczego obrazy z przeżyć wojennych pozostają w pamięci.

Komentarz metodyczny:

Uczniom ze SPE powinni otrzymać karty pracy z zaznaczonymi do interpretacji fragmentami. Należy zróżnicować ocenę do możliwości i docenić zaangażowanie ucznia. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz wykorzystują formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. Jednocześnie dają one szansę osobom preferującym pracę indywidualną. Podczas lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, cyfrowe, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreślenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską,

stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.

